

Het vrouwtje sterft niet zelden door verdrinking.

Portret van een bekende maar onbeminde koning van de liefde

Paddengekte

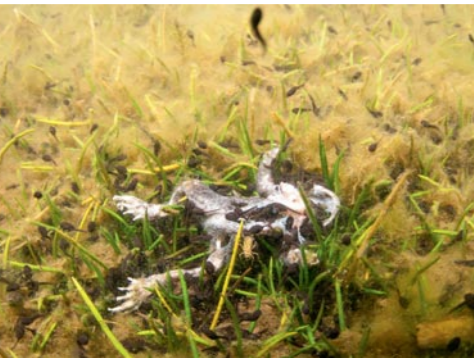

Eén keer per jaar gebeurt het: dan keren alle padden samen terug naar het water voor één van de grootste massavoortplantingen in het dierenrijk.

Tegenwoordig worden alleen soorten die een ontwikkeld 'orgaan van Bidder' hebben tot de groep van Echte padden gerekend. Het orgaan van Bidder is een voortplantingsorgaan dat zich uitsluitend bij echte padden volledig ontwikkelt. Padden hebben een opvallend gedrongen lichaam met een droge, wrattige huid en een lompe lichaamsbouw. Ze hebben korte achterpoten waarmee ze hoofdzakelijk lopen in plaats van springen. Bij de Gewone pad (*Bufo bufo*) zijn de ogen oranje-rood tot goudbronzig van kleur. De pupillen zijn spleetvormig en lopen horizontaal. Achter het oog, boven het trommelvlies, zijn de oorklieren of paratoïden aanwezig, die opvallend groot en lang zijn en meestal een afwijkende kleur hebben zodat ze goed opvallen. Deze klieren produceren gifstoffen die de slijmvliezen van vijanden iriteren.

De Gewone pad is een kikker uit de familie van de Echte padden (*Bufo*) en is de meest voorkomende soort in Nederland en België. Met een gemiddelde lengte van zes tot dertien centimeter zijn ze de grootste kikkers in Europa. De vrouwtjes zijn daarbij aanzienlijk groter

dan de mannetjes. De lengte hangt af van het verspreidingsgebied. Overdag en in droge periodes kom je ze zelden tegen, dan houden ze zich schuil onder stenen, houtstronken of struiken, waar ze in zelfgegraven holletjes verblijven. Vooral vochtige, sterk begroeide habitats als bossen, weilanden, akkers, graslanden, spoorwegbermen, duingebieden, begroeide moerassen en braakliggend terrein maar ook parken en tuinen in meer stedelijk gebied zijn een geschikte leefomgeving. Uitgestrekte onbegroeide open landschappen worden vermeden. Na de winterslaap, een periode van inactiviteit, keren padden massaal naar het water en leggen dan afstanden van verschillende kilometers af: de zogenaamde paddentrek. Ze keren terug naar hun geboortegronden om zich voort te planten. De paddentrek loopt grofweg tussen februari en april en doordat de voortplantingswateren op enige afstand liggen, zijn ze vaak genoodzaakt om wegen over te steken. Hierbij vallen er vele slachtoffers. Gelukkig worden de padden in vele Europese landen door de mens geholpen bij het oversteken van drukke wegen.

Juwelenkist

Het is 23 maart als ik aan de rand van een groot meer sta. De zon schijnt flauwtjes maar geeft toch nog een beetje warmte op deze winterse dag. In de verte cirkelt een groep meeuwen aan de rand van het water. Waarschijnlijk hebben ze wat eten toegeworpen gekregen van een wandelaar. Verliefde Meerkoeten wrijven liefdevol hun koppen tegen elkaar. Ik stap in droogpak het water in en voel aan handen en gezicht de kou op me inwerken. Gewapend met de snorkelset en camera zoek ik langs de oever van het meer naar de Gewone pad die, als het goed zit, nu zit te paren. Na enkele meters besef ik al snel dat fotograferen bij dit slechte zicht moeilijk zal worden. De flitsers laat ik maar uit. De eerste pad die ik tegenkom loopt alleen rond op de zanderige bodem. Ik besef dat ik dichter naar de kant moet en begeef me in heel ondiep water tegen de oever. Plots zie ik ze zitten: parende padden omringd met tientallen lange doorzichtige snoeren, gevuld met donkerkleurige bolletjes, die artistiek gedrapeerd over de oeverbegroeiing hangen. Het lijken met zwarte parels bedekte halskettingen die kriskras om elkaar heen zijn gelegd, als een overvolle juwelenkist waar het moeilijk is om

één ketting uit te halen. Hier en daar zie ik koppels waarbij de kleinere mannetjes zich met hun voorpoten stevig om de oksels van de vrouwtjes hebben geklemd. Deze houding wordt amplexus genoemd en het mannetje blijft net zolang zitten tot het vrouwtje eitjes begint af te zetten. Dat kan enkele uren tot dagen duren.

De eitjes worden uitwendig bevrucht door het mannetje. Ik zie twee koppeltjes broederlijk naast mekaar zitten op nog geen tien centimeter van het wateroppervlak. Even verder gaat het er minder vriendelijk aan toe. Daar lijkt er zich een strijd af te spelen tussen verschillende mannetjes om een vrouwtje te bespringen, maar die ziet dat niet zitten en gaat er vandoor. Alhoewel er maar één mannetje de eitjes kan bevruchten gebeurt het soms dat

Voor de jonge kikkervisjes is er nog een lange en gevaarlijke weg te gaan.

er meerdere, tot zelfs enkele tientallen padden als één grote bol op elkaar kleven. Het vrouwtje sterft dan niet zelden door verdrinking. Dat het er hevig aan toe gaat merk ik als één van de mannetjes mijn hand voor een mogelijke partner aanziet. Ik trek me vriendelijk terug! Het is geweten dat padden zowat alles bespringen in de paartijd. Soms worden vissen, salamanders of andere kikkers aangeklampt. Wanneer een mannetje een ander mannetje bespringt gaat er een soort alarm af. Het slachtoffer maakt dan met enkele snelle kwaakgeluiden duidelijk dat hij hier niet van gediend is en de aanvaller blaast de aftocht.

De natuur komt op gang

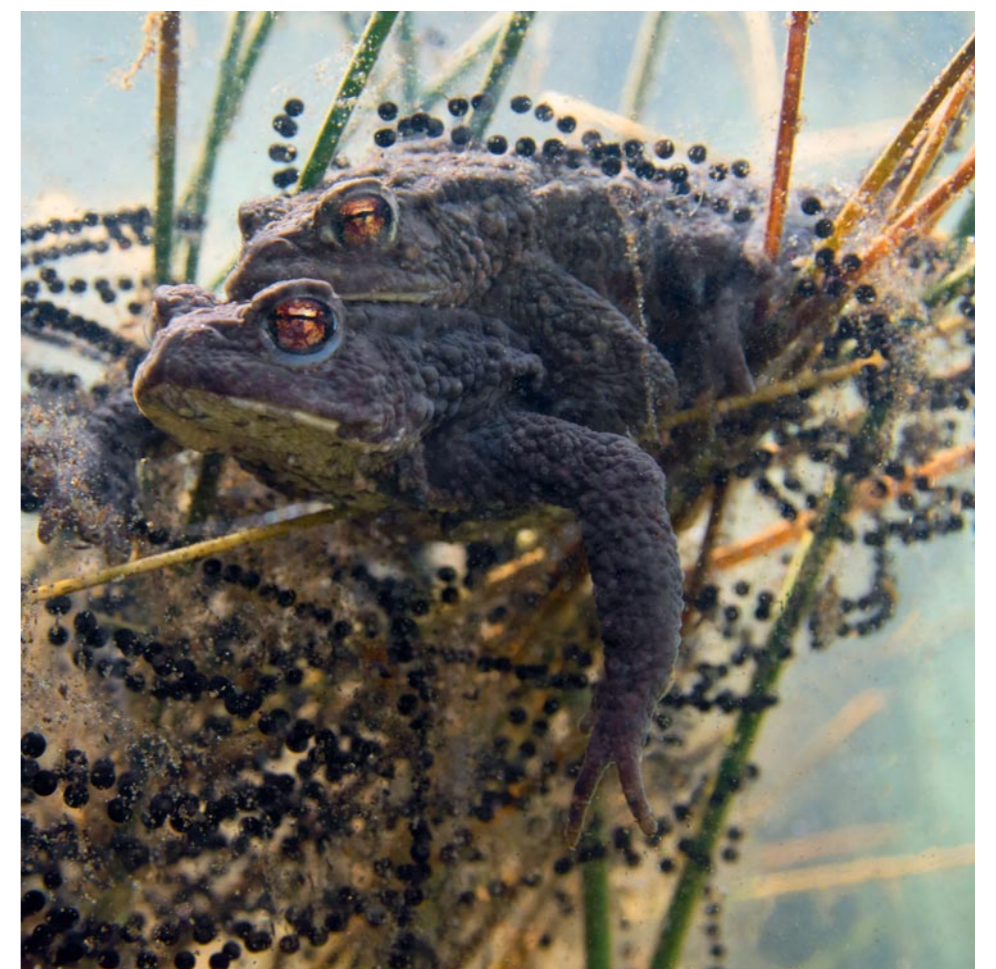
Twee weken later sta ik opnieuw aan de waterkant. Ik wil weten hoe het de padden is vergaan en zwem naar de plekken die ik eerder

bezocht. De padden zijn echter allemaal verdwenen. Ze zijn terug landinwaarts getrokken om het komende jaar hun verscholen leven verder te zetten. Wat achterblijft is een prachtig zicht. De paddenlarven zijn ondertussen uit hun eieren gekomen en hangen rondom de eiersnoeren die vol luchtbelletjes zitten. Het lijkt of ze allemaal aan de zuurstof hangen. De eerste dagen eten ze van de dooier en delen van de eieren. Het is ook de eerste keer dat ik een parend koppelje Gevlekte Amerikaanse rivierkreeftjes (*Orconectes limosus*) zie. Normaal gezien zijn rivierkreeftjes op hun hoede wanneer je ze benadert, maar deze keer doen ze onverstoorde verder. Wat verder lijkt er wel toilet-papier tussen de takken te hangen, maar bij nadere inspectie blijken het lange netvormige linten met eieren van baarzen te zijn. De natuur is op gang aan het komen.

Veertien dagen later breng ik opnieuw een bezoekje. Ik wil de evolutie en de metamorfose vastleggen die de diertjes ondergaan. De lange eiersnoeren zijn verdwenen. De paddenlarven zijn nu echte kikkervisjes geworden. Ze schuilen nog steeds tussen de waterplanten tegen de oever, maar ik vind ze ook wat dieper en verder van de kant terug. Ze zijn nu herbivoren geworden en eten algen. Na een tijdje zouden ze ook aas eten zoals in het water gevallen regenwormen of dode watervogels. Hoewel ze een klein mondje hebben zijn de tanden van kikkervisjes vlijmscherp. Ik vind het stoffelijk overschot van een volwassen Gewone pad dat ook massaal aangevreten wordt. Niets wordt gespaard door de hongerige horde kannibalen. Als er te weinig voedsel is eten ze hun verzwakte soortgenoten op.

Landinwaarts

Het is juni wanneer ik ze voor de laatste keer zie. Het is nu heel moeilijk geworden om ze nog te fotograferen. Bij sommige exemplaren zijn enkel de achterpoten ontwikkeld, terwijl bij anderen de vier poten zichtbaar zijn. Hun staarten hebben ze nog. Die zal binnenkort wel verdwijnen. Inmiddels zijn ze uiterst schuw geworden en verbergen ze zich bij de minste dreiging tussen de algen en waterplanten die almaar hoger groeien. Hier en daar zie ik kikkervisjes die verminkt zijn. Ze missen een lichaamsdeel of hebben vreselijke wonden opgelopen. Die zullen het niet halen. In de natuur overleven alleen de sterksten. Voor de jonge kikkervisjes is er nog een lange en gevaarlijke weg te gaan. Ze verzamelen zich vaak in grote aantallen bij de oevers om dan op een vochtige dag landinwaarts te trekken. Na drie tot vier jaar zullen ze, net als hun ouders, naar hun geboortegronden terugkeren.

1. Honderden eiersnoeren liggen verspreid over takken en waterplanten.
2. Ook kadavers worden verorberd.
3. Een parend koppelje Gevlekte Amerikaanse rivierkreeftjes.
4. Paddenlarven eten de dooier en delen van de eitjes.
5. Close-up van etende paddenlarven.

1. De eieren van de padden noemt men paddendril.
2. Later schalen de paddenlarven over op het eten van waterplanten.
3. De bruine kikker ofwel Gewone pad. De achterpoten zijn al zichtbaar.

